

nici, razun 1600 fl., ki so se posodili g. prof. Sinkotu, in 500 fl., koje je imel dr. Vošnjak. Poznej so se ti zneski zopet vplačali z obresti vred. L. 1872 je dr. Prelog na smrt zbojtel in zato so se k njemu podali: dr. Srnec, prof. Šuman in prof. Šinko in od njega prejeli denarje s kujigami in zapisniki vred. G. dr. Srnec je potem kot novi denarničar 9. sept. 1872 vse denarje skupaj spravil ter vso svoto 4702 fl. 28 kr. djal v mariborsko banko, kder je glavnica narastla do 14. nov. 1874. na 5344 fl. Potem so se denarji zopet vložili v mariborsko hranilnico in sedaj znaša vsa svota 5682 fl. 3 kr. Razun teh denarjev brani denarničar 3 cesarske zlate in zlat 5 frankov.

Občni zbor je poročilo vzel na znanje in g. dr. Radaja in g. prof. Valenčaka odbral za pregledovalca računov, g. dr. Srnecu pa je za vrlo in skrbljivo denarničarsko poslovanje izrekel svojo zahvalo. (Konec prih.)

Slovenecem, zlasti udom bratovščine, „Večna ura za srečno smrt“ v Selnici nad Mariborom se naznanja, da vpisovanje v omenjeno bratovščino, ki se je do sedaj v šoli oskrbovalo, zanaprej prevzamejo dušni pastirji v farovžu. Vsakteri toraj ki h tej bratovščini pristopiti želi, naj se v prihodnje oglasi v farovžu. Farno duhovenstvo v Selnici preponižno prosi vse čč. gg. duhovnike svojim vernim, zlasti udom omenjene bratovščine, to spremembo naznaniti.

Gospodarske stvari.

Nekaj v polajšanje pri rabi nove mere in vage.

II.

Malo ali nič bolje ko krčmarji so nastavili štacunarji novi meri novo ceno. Prvič velja že povsod za resnično matematično pravilo, da n. pr. polovica od 7, 9, 11, 13 kr. itd. ni $3\frac{1}{2}$, $4\frac{1}{2}$, $5\frac{1}{2}$, $6\frac{1}{2}$ kr., ampak 4, 5, 6, 7 kr.; čim manjše je število, za toliko več v primeri je kupovalec poškodovan. Drugič so tudi štacunarji novi meri pristujočo ceno, če je število neravno ali ima dele krajcarja zraven sebe, povsod ogladili in poravnali tako, da se da v štiri, vsaj pa v dva dela razdeliti; kar je veljalo na pr. funt 9 kr., ima veljati kilo (kilogram) $16\frac{1}{10}$ kr.; teh $\frac{1}{10}$ kr. bi pa štacunar bil na zgubi, ako bi blago dal za 16 kr. kilo, tedaj se mu bolje zdi, da kupec zgubi $\frac{9}{10}$ kr. in plača za kilo 17. Toda „17“ je čudna številka; ne da se razdeliti ne v polovico, ne na štiri dele; zato jo potisne na 19 ali celo na 20; kdor kupi potem cel kilo, ga dobi morda za 18 celo še tudi za 17 kr. (v prvem slučaju plača $1\frac{9}{10}$, v drugem le $\frac{9}{10}$ kr. preveč), ali za četrt kilo bo moral dati 5 kr., kar znese 20 kr. kilo.

Najhuje pa je pri tem še to, da tak, ki na drobno, t. j. v delih litra (pol, četrt litra) ali kilograma (pol, četrt kilo) kupuje, ne dobi skoro

nikdar celega litra ali kilograma. Kupi 4 četrtlitre vina, ki je bilo po 40 kr. bokal in bi moralo biti po $28\frac{9}{10}$ kr.; za vsak četrtliter boš dal 8 kr., tedaj za liter 32 kr., t. j. $3\frac{7}{10}$ kr. preveč. Potem stoči te 4 četrtlitre v posodo, ki drži liter, in videl boš, da nimaš polnega litra — če ti krčmar ni natočil čez črto, kar se pa kaj redkokrat zgodi. Ravno tako težko boš iz 4 četrtkilogramov, za ktere si po zgoraj navedenem primerljeji mesto $16\frac{1}{10}$ kr. dal 20 kr., dobil popolen kilo.

Vrh vsega tega je druga še bolj nevarna past za nevedne kupčevalce in prodajalce nasproti brezvestnim ljudem, in to pri vagi. Kilogram ali kilo je toliko, kolikor dva colna funta po 28 lotov. Dozdaj se je pa (izvzemši pošto in železnico) pri nas kupovalo in prodajalo le po dunajskem funtu, ki ima 32 lotov, tedaj 4 lote več od colnega. Kilo ima pač dva colna funta ali 56 lotov, ne pa dva navadna funta po 32 lotov; do 2 funtov manjka celih 8 lotov ali četrt funta. Zato ima kilogram veljati le toliko, kolikor veljata dva colna funta ali 56 lotov, nikakor pa ne toliko, kar sta veljala dva navadna funta. Če si za stari funt kakega blaga dal, n. pr. 14 kr., ne daj na podlagi iste cene za to blago več ko 25 kr. za cel kilogram ali 100 dekagramov. Ravno tako se varuj, kedar kaj prodajaš. Zapomni si, da je kilogram čert funta manj, ko dva cela stara funta in po tem se ravnaj pri ceni.

Ceno nekterih reči, n. pr. mesa, v nekterih krajih določuje mestna ali krajna gospóska. Vendar je ne gledé na to, da se mesarji malokje držé te cene, občinstvo izročeno milosti in dobrotljivosti mesarjev, pri vsem tem pa dá za isto kvaliteto mesá pri kilogramu gotovo par krajcarjev več, ker se mesarji pri teletini, svinjetini, koštrunovem ali kozlovskem mesu, pri slanini, sploh pri mesnem blagu, za katero nobena gospóska ne določuje cene, ampak mesarji sami, ti držé napačnega pravila, da je kilo toliko ko 2 funta (navadna, ne colna) in za pol kilograma, n. pr. slanine (špeha), teletine itd. zahtevajo toliko, kolikor so zahtevali prej za funt. Če kupec to plača, dobi tri lote mesa pri funtu premalo. Na ta način se je sploh bati, da bo mesó izdatno podraženo, dasiravno cena živine pada.

Najslabše bodo skonca shajali tisti kupovalci, ki bodo po dosedanji navadi jemali zlasti reči za kuhinjo ne po vagi, ampak po „groših“ toliko „krajcarjih“ ali „deseticah.“ Ti se morajo popolnoma na vest in poštenost prodajalca zanašati. „Za groš tega in tega“, veli ženica, ki pride v štacuno. Za groš je dobila prej, n. pr. 6 lotov; 6 lotov pa je $3\frac{4}{10}$ dekagramov (3 dekagrame in 4 grame); gram je tako majhen, da se razen v lekarni drugje rabil ne bo. Zato bo štacunar na stran pustil 4 grame in dal ženici le tri dekagrame, ker bo rajši sam se varoval zgube, kakor ženico škode. Če bo ženica prišla 100krat s svojim grošem, bo imel štacunar od nje 400 gramov ali 40

dekagramov, t. j. pri 5 gld. 13 grošev več dobička, ko po stari vagi.

Po mestih so pivopivci mnogo na slabšem od prej. „Vrček“ je do malega pol litra se prodaja večidel po 10 in 11 kr. Zdaj so prišli na vrsto tudi četrtlitri, ki pa povsod veljajo 6 kr. Zguba za pivo na drobno je tu očitna. Kdor namreč pije pivo po pollitru, plača za 4 vrčke ali 2 litra 40 ali 44 kr.; kdor pa pije po četrtlitrih za ravno toliko plača 48 kr. Prvi pa je vsaj res dobil za 40 ali 44 kr. vsaj blizo 2 litra, če bi pa zadnjih vseh 8 četrtlitrov zli v 2 litra, manjkalo mu bo vsaj dobro četrtlitra. Tako je za 10 do 12 kr. že pri 2 litrih na škodi. Zato bode, kakor slišimo, vsaj v Ljubljani pri pivu odpravljena mera po četrtlitrih in stari maseci ($\frac{2}{10}$ litra) se bodo obdržali, ker bi pivci po četrtlitrih pene predrago plačevali. To je pametno in pravično, kajti, kolikor manjša mera pri pivu, toliko več dobi gost pen, toliko dražje plačuje pivo. Slovenec.

Okuševanje ljutomerskih vin.

Tukajšno vinorejsko društvo je imelo 27. dec. m. l. zbor, pri katerem so se med raznimi predmeti okuševala nova vina iz naših imenitnih goric, in sicer so prinesli svoja vina na okuševanje sledeči gospodje:

1. Ant. Bežan, kmet iz Šalinec; šipon iz Radomersčaka, vino izvrstne jakosti, prav močno s prijetno aromo (dišavo); najboljšo izmed vseh navzočih vin.

2. Jož. Steyer iz Ljutomera, a) laški rizlec iz Kamenščaka, prav dobre jakosti, malo kiseline, pa nobenega boketa; b) šipon iz Kamenščaka, slabejše jakosti, veliko kiseline.

3. Baron Seggendorf, iz Rinčetove grabe; šipon iz Rinčetove grabe, ložje jakosti, malo kiseline, ima prav dober okus, pa malo arome. —

4. Jan Kryl, iz Ljutomera, raznovrstno trsje s prevladajočim šiponom iz Železnih duri, izvrstne jakosti, malo kiseline, veliko sladkora, prijeten okus.

5. Jož. Strasser, oskrbnik graščine Brančke, šipon od Svetinj, dobre jakosti, veliko kiseline, slabejše vino.

6. Avg. Šenkel, posestnik graščine v Lukaveh a) šipon iz Jeruzalema, dobre jakosti z aromo in kisolino; b) šipon iz Železnih duri, izvrstne jakosti z aromo, malo kiseline; c) rizlec (laški in mali rizlec zmes), prav dobre jakosti z aromo. —

7. J. Šedivy, direktor in oskrbnik graščine Negovske, šipon iz Žerovinščaka, dobre jakosti, veliko kiseline.

Stara vina od l. 1874:

1. J. Šedivy, šipon iz Žerovinščaka, prav dobre jakosti, malo kiseline.

2. Jož. Steyer; a) laški rizlec iz Kamenščaka, prav dobre jakosti z boketom; b) ši-

pon iz Kamenščaka, prav dobre jakosti, malo kiseline z aromo.

3. Avg. Šenkel; a) laški rizlec iz Železnih duri, prav dobre jakosti, mnogo boketa, b) šipon iz Železnih duri, prav dobre jakosti, malo kiseline, c) mali rizlec, iz Železnih duri, izvrstne jakosti, veliko boketa.

Ni dvoljivo, da ne bi toti kratki pregled ljutomerskega vina zanimal marsikterega vinorejca. Dobro bi bilo, če bi se več vinorejcev, posebno kmetov, udeležilo takšnih javnih pokuševanj vina, ker na ta način dosegnejo kmetje več zaupanja v svoje pridelke pri kupeih in vinotržeh, ki še zmiraj jim oponašajo, da svoja vina krščavajo. Vinorejskemu društvu v Ljutomeru pa nasvetujemo, da bi posredovalo pri trgovini z našim vinom med vinorejci in vinotržci, ker tako doseže svoj namen in bode našemu okraju na hasek. J. Kryl.

M. Zimsko solnce je hud sovražnik bučelicam posebno v mesecih januarja, februarja in marca. Kedar pri novem snegu gorkomer 2—3 zarezne nad lednikom kaže in ko o poldne solnce gorko posije na panje in zrela, pridejo včasih izvaljene po prijaznem solnčnem žarku bučele tropoma iz panjev. Snežna bliščava jih nekako oslepi in vse črno jih pocepa v sneg, kjer otrpnejo in mraza konec vzamejo. Jeden sam tak solnčni dan zamore cel bučelnjak oslabiti tako, da proti koncu zime celi roji poginejo. Jedin pomoček je ta, da se panji dobro proti solnčnim žarkom zavarujejo in pokrijejo. Tudi je dobro sneg okoli ulnjaka s prstjo ali pepelom na debelo potrositi. Tako se snežna bliščava odpravi in tudi če ktera živalica na prst ali pepel pade, se bolj lahko vzdigne in reši.

Usmilimo se ptičice! Že dolgo sneg leži in pokriva planine in doline in vsa divjina mora dosti zime in lakote prenesti, posebno pa ptice. Letajo, velike in male, pod postrešje in si iščejo živeža, če ktera kak mrčes ali zrnice naleti, da ga pozoblje. Videl sem, da je priletelo več pevk okoli hrama, da so obirale pajčevino in si tolažile glad. Od tistega časa sem potrosil nekoliko prosa in plev okoli hrama, pa na kratkem se jih je veliko privabilo in so pobirale zrnice. Toraj pridni posestnik, usmilil se in stori enako; ostale bodo zmirom blizo tvojega posestva in gnejzile po bližnjih vrtilih in ti pobirale požrešni mrčes, ki ti mnogo, mnogo škode naredi. Saj 4 ali 5 litrov ti ne bo veliko škode napravilo, če jim potrošiš. J. Karba.

Gnojna sol se je vsled ukaza finančnega ministra od 1. januarja t. l. zopet začela prodajati po 1 fl. 34 kr. za 100 kilogram.

Umetno ribarstvo na Štajerskem ima 7 gospodov: baron Washington v Pöls-u, kmetijska šola v Grottenhofu pri Gradcu, Brunner, krčmar

v Mürzschlag-u, dr. Heilsberg v Stübing-u, Avgust Tunner v Köflahu, oskrbnik Jurkloštra pri Laških toplicah in baron Hackelberg v Pragwald-u. Na Koroškem so 4 taki posestniki: grof Khevenhüller v Ostrovici, Jan. Hai v Mösl-u, A. Jobornegg v G. Belah in Paul Konč v Eberstein-u.

Sejmovi 25. jan. v Artičah, v Gomilci, v Koprivnici in v Slov. Gradcu. 29. jan. v Mariboru in 31. jan. v Vojniku.

Dopisi.

Iz Kozjega. (Novi zvon). To je bil enkrat dan, kojega nam je Gospod pripravil. Božično dete nam je prineslo novi, veliki zvon in na sv. 3 kraljev dan smo ga srečno v turn privlekli. Ko nam je v torek po Božiču g. Šmid na svoje stroške zvon iz Poličan pripeljal in smo ga v veliki procesiji, nad 2000 oseb, pri Ključki kapeli slovesno sprejeli, se nam je zavolj svoje krasne oblike vsem prikupil. Vlit je namreč jako okusno, je primerne visokosti in širokosti, prave barve, in lepih snažnih podob.

Ko smo ga pa denes zaslišali, so se nam mnogim solze veselja vtrnile — doni tako milo in čisto in veličastno, da dela svojemu mojstru g. Hilzerju vso čast.

Zvon tehta sè železnim jarmom vred 25 centov ter stane 2000 gld.; po prostovoljnih doneskih se je denar tudi po večjem že spravil, in kar še manjka, upamo, vsaj v enem letu zbrati in doplačati.

Zvonenje kozjansko je bilo prej jako žalostno in že veliko let so želeli in skrbeli duhovni gospodje, pripraviti dekanjski cerkvi primeren zvon; a želje so ostale želje; novi se niso hotli od nobene strani pokazati. Tu nam pride krščanska hiša iz Piljštanske fare na pomoč; obljubila je za zvon 400 gld. in če nam gre slabo je še pripravljena peti stotak darovati. Ime teh dobrotnikov je Maškon Franc in Katarina, po domače Zmajšek. Domači fari sta darovala že dosti nad 2000 gld.

Tako smo dobili temelj za zvon; drugo je šlo hitreje; g. Halm je dal 1 cent težki kanon iz turških časov, Šmidova hiša 50 gld., g. Srednik 50 fl., 2 udovi po 50 fl., g. Kočevar iz Krškega 50 fl. itd. eden več, eden manje. Vsem dobrotnikom naj tukaj očitno svojo zahvalo izrečemo.

S tem je storjen prvi korak za lepšanje naše cerkve. Daj Bog, da bi zvon, kakor zvezda tri kralje, vabil in peljal mnogo ljudi k cerkvi in Jezusu; da bi položili na altar naše cerkve eden in drug vinar! Tako bi nam bilo mogoče našo cerkvo umetno prenoviti in ozaljšati ter jo postaviti celi dekaniji kot izgled lepih božjih hiš!

Iz Trbovlj. Nedeljo večer spremili smo „na njegovi posledni hoji v jamo“ g. Rudolfa Eichel-

terja, inšpektorja trbovljskih premogovih rudnikov. Bil je ranjki starosta rudarjev vsega celjskega rudarskega okraja; 35 let deloval je na trbovljskih jamah. Jegovemu razumu in obširni skušenosti gre večjidel zasluga, da se den denes v trbovljskih jamah nalomi okoli 6 milijonov centov pre-moga na leto, ko se je ga svoje dni le nekaj vozičev. Ali po besedi nagrobnice, „vzdignil je to podvzetje iz plenic, ter ga odgojil do zdajne krepke velikosti“.

Knapovski spreved bil je kaj velikanek in veličasten. Okoli 1000 knapov sè svojimi vodji v svoji rudarski prazniški obleki, vrla godba, jamske lampice brez števila; mnogo zastopnikov od vseh sosednih rudnikov, okoli 2000 drugega ljudstva, poleg pa še veliko gospodov iz Trsta, Ljubljane, Celja in drugod spremilo ga je do groba. Med njimi bil je videti tudi gosp. okrajni glavar Celjski.

Ranjki je ubožanim knapovskim familijam rad pomagal. Naj počiva v miru!

Iz Slovenskih goric. V Jarenini je posojilna zadruga „Vorschussverein“, sama na sebi dobra naprava, ako je le v pravih rokah. Načelnik zavoda je „Gosp.“ dobro znani padar — „Kassernig“, kateri je mislil morebiti s tem zavodom sebi in nemški kulturi bolj nego slovenskemu kmetu v gmotnem obziru na krepke noge pomoči in svoj šepavi upljiv pomnožiti in učvrstiti. Pa ljudje nemškutarji so najbrž svojo ugodno dobo že preživeli, ker jim slednji čas povsod smola in drugi hudi duhovi sledijo enako, oslu senca. Nekteri udi omenjenega zavoda so slednji čas se streznili in sila nevoljni postali zavolj nepostavnosti načelnikove pri nekterih zavodnih opravkih. Svojim boljšim pri posojilu skozi prste gleda in ako v omejenem roku denarjev ne vernejo nič ne dé, tudi menjice ni treba podaljšati; on že ve zakaj; kar pa vendar pri drugih soudih, katere ima on le menda zavolj števila v društvu, z ostro tožbo kaznuje, ako le svoje dolžnosti en dan zamudé. Tudi baje jegovi boljši ne potrebujejo žiranta, ako ravno ga zavodna pravila za slehernega terjajo. Dobro bi bilo, ako bi gosposka ta zavod malo uredila, ker načelnik tega ali ne more ali neče storiti! Bolj zanimivo še je zadi! Ali bo na ta dopis omenjeni gospod v „Marb. Zeitung-i“ svojo nedolžnost pa naznanil s „to je laž. obrekovanje“ kakor mu je že v navadi, tega še ne vemo; mogoče pa je tudi, da se bo na tihem poboljšal. Tudi prav!

Iz Lokovic pri Šoštanju. Od vseh krajev mile naše domovine se slišijo ugodni glasovi, kako da so tu ali tam vrli Slovenci in vneti narodnjaki; žalibog da je v naši, posebno pa v Paški fari, to ravno nasprotno; le redki izjemki so; malo število je prav vnetih Slovencev, koji se zavedajo svojih pravic; lahko bi jih na prste soštel.

Kedar pridejo volitve za poslance, se Šoštanjski farani vendar bolj možato držijo, in večji-